

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

V. Quæ sit ratio Essentiæ diuinæ, & an formaliter includat existentiam, aliasq[ue] perfectiones quasdam Dei essentielles.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

potius animam Deum constituit, vt refert Virg. lib. 4. Georg. & 4. Æneidos:

Principio cælum, & terras, camposque liquentes,
Lucentemque globum lunæ, Itanaque astra;
Spiritus intus alit, totamque infusa per artus
Mens agit molem, & magno se corpore miscet.

Tertia demonstratio Metaphysica, à causa efficiente de sumpta, & ab impossibilitate infiniti itidem abstrahens, in hunc modum conformatur. Aut totum hoc Vniuersum quod vel oculis conspicitur, vel mente cogitur, adeoque omnia copulatim sumpta, in eodem vniuerso, sunt facta; aut non omnia, copulatim sumpta, sunt facta. Si non omnia huius Vniuersi copulatim sumpta, sunt facta; ergo saltem aliquid indefinite in eodem Vniuerso factum non est; quod est Deus. Si verò omnia copulatim sumpta, sunt facta; tum aut facta sunt ab aliquo extra numerum seu censum omnium eorum, quæ facta sunt, constituto: quod proinde factum non est: aut facta sunt, à seipsis, seu ab aliquo, aliquibusue eorum omnium, quæ in eodem Vniuerso facta sunt. Posterius hoc est impossibile; quia nihil potest fieri à seipso; nec vlla multitudo tota, ab aliquo, seu aliquibus, in ea ipsa multitudine comprehensibilis: quia hoc ipso aliquid inter ea multa comprehensibile, esset à se factum, vt pote contentum in ea multitudine, quæ tota ab eo facta dicitur: Ergo concedendum est prius; dari nimirum aliquid, extra numerum & censum eorum omnium, quæ facta sunt constitutum; quod proinde factum non est, & à quo cætera facta sunt; quod est Deus.

Hanc demonstrationem, ex vniuersitate rerum creaturam ex seipsa non productam, de sumptam, indicat sæpe scriptura, præsertim locis ad secundam assertionem supra citatis; & Apostolus Act. 14. v. 15. Viri, quid hæc facitis? Et nos mortales sumus, similes vobis homines, annuntiantes vobis ab his vobis conuerti ad DEUM verum, qui fecit cælum & terram, & mare, & omnia, quæ in eis sunt. Et rursum idem Apostolus contra Athenienses disputans Act. 17. vers. 23. Quod, inquit, ignoranter colitis, hoc ego annuntio vobis. Deus qui fecit mundum, & omnia, quæ in eo sunt, hic cæli & terra cum sit dominus, non in manu factis templis habitat; nec manibus humanis colitur, indigens aliquo cum ipse det omnibus vitam, & inspirationem, & omnia, fecitque ex vno omne genus hominum inhabitare super vniuersam faciem terræ, definies statuta tempora, & terminos habitationis eorum, quærere Deum, si forte atrectent eum, aut inueniant; quamuis non longe sit ab vnoquoque nostrum. In ipso enim vivimus, & mouemur, & sumus &c.

Eandem rationem passim indicant SS. Patres. Grauitur Tertullianus apologet. cont. gent. cap. 17. Quod colimus, Deus vnus est, qui totam molem istam, cum omni instrumento elementorum, corporum, spirituum, verbo quo iussit; ratione, qua disposuit; virtute, qua potuit; de nihilo expressit, in ornamentum Maiestatis suæ; unde & græci nomen mundo nos uoc accommodauerunt.

Et de Platonici Philosophis S. Augustinus

lib. 8. de ciuit. Dei. cap. 6. Viderunt, inquit, isti Philosophi quos cæteris non immerito fama atque gloria prelatos videmus, nullum corpus esse Deum; & ideo, cuncta corpora transcendunt, quæreres Deum. Viderunt, quicquid mutabile est, non esse summum Deum; & ideo omnem animam, mutabilemque spiritum transcendunt, quæreres summum Deum. Deinde viderunt omnem speciem in re quacunque mutabili, quæ est, quicquid illud est, quoquomodo, & qualiscumque natura est, non posse esse nisi ab illo, qui vere est; quia & incommutabilis est. Ita per hoc siue vniuersi mundi corpus, figuras, qualitates, ordinatumque motum, & elementa disposita à cælo vsque ad terram; & quacunque corpora in eis sunt, siue omnem vitam; vel quæ nutrit & continet, qualis est in arboribus; vel quæ & hæc habet, & sentit, qualis est in pecoribus; vel quæ & hæc habet, & intelligit, qualis est in hominibus; vel quæ nutritorio subsidio non indiget sed tantum continet, sentit, intelligit, qualis est in Angelis, nisi ab illo esse non posse, quo simpliciter est. &c. Et tandem concludit: Cum igitur in eorum conspectu, & corpus, & animus magis minusque speciosa essent, & homini specie carere possent, animo nulla essent, viderunt esse aliquid, vbi prima esset incommutabilis species, & ideo nec comparabilis, atque ibi esse rerum principium rectissime crediderunt, quod factum non esset, & ex quo facta cuncta essent. Ita quod natura est Dei, ipsa manifestauit eis, cum ab eis inuisibilia eius, per ea quæ facta sunt, intellecta conspecta sunt &c. Similia habet S. Damascenus lib. 1. fid. orthod. cap. 3. Sed de hac re satis.

D V B I V M V.

Quæ sit ratio essentia diuina; & an formaliter includat etiam existentiam.

S. Thom. 1. p. q. 2. a. 1. & q. 3. a. 4.

Non tractat quidem S. Thomas his locis ex instituto priorem huius disputationis partem, nec posteriorem, quæ ad existentiam Dei pertinet, exponit q. 2. vbi aliam de existentia diuina, sed q. 3. art. 4. vbi de simplicitate Dei disserit. Verum quia res hæc tam ad ipsam Essentiam diuinam, formalemque eius conceptum; quam ad existentiam Dei pertinet, necessariò hoc loco, priusquam rationem diuinorum attributorum explicare aggrediamur, expedienda est.

Et primùm quidem nulla dubitatio est, quin & Deus essentialiter sit Ens, ac substantia completa; & perfectiones illæ diuinæ, quæ respondet gradibus illis Metaphysicis, rationem substantiæ completæ comprehendentibus & contrahentibus, sint de ratione & formali conceptu essentia diuinæ, vt sunt esse substantiam, incorruptibile, incorpoream, viuentem, intelligentem. Quamquam cum nulla sit, aut esse possit substantia incorporea non viuens; aut non intelligens; rationes hæc posteriores non sunt ita propriè distincti gradus Metaphysici substantiæ incorporeæ subordinati; sed habent se potius, vt ratio-

nes partiales & inadæquatæ, in substantiâ incorporeâ incluse; adeoq; simul quodammodo cum ratione Incorporei contrahentes rationem communem substantiæ ad rationem substantiæ spiritualis; qualis nomine substantiæ incorporeæ intelligitur. Sicuti tamen in Angelo, & qualibet substantia spirituali, sunt de ratione, & conspectu ipsius essentia; ita sunt utique de ratione & conceptu essentia; diuina; etiam iuxta imperfectum nostrum concipiendi modum: quicquid nonnulli negent, rationem intelligentis, & viuents, prout dicunt gradus substantiales, distinctos ab actuali intellectu & vitâ, esse in Deo; quos refert & refellit Gill^{us} lib. 2. Tract. 2. cap. 4. præter ea, quæ dicuntur à nobis inferiorius quæst. 8. dub. 1. & in simili quæst. 11. dub. 5.

2 Sed neque dubium est, quin præter hæc prædicata essentialia communia Deo & creaturis, sint etiam alia solius Dei propria. Primò enim tale prædicatum Dei est, *Ens increatum*, seu non productum: licet enim hæc ex vi nominis significant negationem, reipsâ tamen, & ex mente ac vsu loquendi, significant rationem positiuam essentialem, & intrinsecam Deo, ipsumque adeo positiuum essendi modum Deo proprium; quem quia distinctè ac prout in se est non intelligimus, explicamus per negationem, quæ adillum ratione nostra quasi consequitur.

3 II. Tale prædicatum, imò formaliter idem cum præcedenti, est etiam istud, quo Deus dicitur *Ens ex se*, vel à se, vel perse. Neque enim hæc verba ita positiuè intelligenda, quasi Deus à se, vel ex se positiuè procedat vel dependeat; aliquo nimirum causalitatis seu originis genere; licet improprie ita locuti sint Lactantius lib. 1. Instit. cap. 7. & ferè S. Hieronymus in epist. ad Ephes. 3. vbi ait: *Deus sui origo est, suæque causa substantia*: Sed negatiuè; quia non est ab alio ut declarant & probant Anselmus in Monologio cap. 5. & Bernardus lib. 5. de consideratione, cap. 6. quia nihil sibi ipsi potest esse causa essendi, vel etiam aliquo modo positiuè, secundum rationem quasi formæ, nostro modo intelligendi: ita ut quia in ipsa ratione Deitatis includitur existentia, Deus dicatur esse à se, tanquam à ratione formali. Quo modo intelligendus Henricus Gandauensis art. 30. q. 1. Atque hoc ipsum prædicatum Dei essentialè esse, significauit etiam S. Gregorius Nyssenus, lib. de hominis officio cap. 16. vbi ait: *Quid igitur, in quo natura diuina, & eius, quæ ad diuinam est conformata, discrimen perfici potest? illud verò in eo perficies, quod DEI natura existit increata, hominum vero per creationem orta; hoc deinde discrimen alia quadam consequuntur.*

III. Tale prædicatum DEI est etiam, *Ens necessarium* possibili oppositum; cui videlicet intrinsecè repugnat non esse: quodque adeo absolutè & simpliciter loquendo, non potest non esse, idque ex hoc ipso ratione nostra sequitur, quia Deus est ens ex se, non ab alio, ut declarat Henricus Gandauensis quodlib. 8. quæst. 9. & Scotus tract. de primo principio cap. 3.

4 IV. Tale item prædicatum est, *Ens per essentiam*, prout distinguitur contra Ens non solum per accidens, sed etiam per participationem. Idque aliud non est, quam id, quod quicquid est, à seipso & seipso est, ita nimirum ut sit totum quod est; nec sit in ipso aliud quod est, & quod est, ut declarant S. Thomas lib. 2. contra gent. cap. 15. & 22. Ferrariensis ibidem, Heruæus in 1. d. 8. quæst. 1. art. 2. Caietanus 1. p. quæst. 44. art. 1. Nec dissentit Scotus in 1. d. 2. quæst. 3. Et, quanquam hac ratione prædicatum hoc etiam videatur inuoluere attributum simplicitatis & infinitatis: ratione tamen ad huc ab utroque distinguitur, tum alijs modis; tum quod Ens per Essentiam; eo ipso, quod seipso totum est, quod est, secundum nostram rationem consequenter excludit compositionem & limitationem, in quorum negatione consistit attributum simplicitatis & infinitatis, ut dicitur. Atque eam rationem Entis per Essentiam speciatim quod totum Esse modo possibili includat, Deo tribuit etiam S. Dionysius cap. 3. de diuinis nominibus, vbi ait: *Nam Deus non quoquo pacto est ens, sed simpliciter & incircumscriptè totum in se Esse pariter ambit, & præambit superapprehendens.*

V. Tale prædicatum Dei est etiam, *Forma non formata*. Rationem enim formæ Diuinitati seu naturæ diuinæ tribuit Apostolus Philip. 2. v. 6. *Qui cum in forma Dei esset*: quod etiam proprie accipiendum, eo communi ac recepto loquendi vsu, quo docti omnes, tam Philosophi, quam Theologi, formas etiam separatas, & subsistentes vocant & agnoscunt. Et Rupertus lib. 1. in Exodum cap. 14. *DEI*, inquit, *substantia forma simplex est, sine ulla materia, ac proinde est, quod est*. Vocatur autem forma non formata, seu non formabilis; quia D E V S & natura diuina, non potest vlllo modo compleri aut perfici; quia est totum quicquid est per essentiam: ut dictum, non per participationem: cum è contrario omnis forma, creata habeat aliquam informitatem & imperfectionem, & ita perfici & formari possit; quin hoc ipso etiam formata sit, quod ab extrinsecò, nimirum ab ipso Deo facta & formata est. Vnde S. Augustinus lib. 15. de Trinit. cap. 16. *Sed forma, inquit, neque informis, neque formata, ipsa sibi æterna est, incommutabilisque substantia*. Et serm. 38. de Verbis Domini in Euang. S. Ioannis ait: *Est enim forma quedam, forma non formata, sed forma omnium formatorum, forma incommutabilis, sine lapsu, sine defectu*. Et lib. 2. de lib. arbit. cap. 17. *Conferitur itaque, ut corpus, & animus, formæ quadam incommutabili & semper manente formetur.*

5 VI. Tale denique prædicatum, & quidem cum priore ferè coincidens est; *Actus purus*. Est enim, actus, prout distinguitur hoc loco contra potentiam passiuam: forma, qua aliquid actu & formaliter est, ut colligitur ex Aristot. lib. 9. Metaph. tex. 11. Actus autem purus, est forma expers omnis potentia passiuæ, seu potentialitatis, vel perfectibilitatis. Cum ergo Deus sit forma expers

omnis

omnis potencialitatis & perfectibilitatis, rectè dicitur actus purus. Quo modo etiam prædicatum hoc Dei proprium esse docent Henricus in sum. art. 28. q. 6. & Abulensis qu. 8. in cap. 28. Deuteronomij. Eodemque sensu Richardus Victorinus lib. 2. de Trinitat. cap. 17. ait: *Quicquid in summo bono est, verè & summe unum est; nec ibi aliud & aliud esse potest; sed idem ipsum est totum quod est.*

Atque ad ea quæ retulimus prædicata diuina, referri etiam possunt alia quedam similia; ut quod Deus dicitur *Ens primum*, aut summum; item *Ens entium*. Licet enim hæc prædicata videantur comparatiua; simul tamen ipsam quoque essentialem Dei perfectionem denotant, qua fit, ut Deus omnibus alijs entibus antecellat.

Quod si inter eas ipsas rationes proprias & essentielles Dei, comparationem instituerimus, deprehendemus, priorem cæteris omnibus esse, rationem Entis increati, siue Entis ex se, modo explicato; hinc enim ratione nostra fit, ut *DEVS* sit etiam *Ens necessarium*; item *Ens per essentiam*; forma non formata; & actus purus. Quia quod est *Ens ex se*, non potest non esse, cum à nullo dependeat; nec potest etiam esse *Ens per participationem*; cum à nullo participet esse; ab ipso verò cætera omnia suum participant esse; denique non potest vlllo modo esse *Ens perfectibile* seu in potentia; quia non est à quo perficitur; nec potest etiam esse *Ens vlllo modo imperfectum*.

Quamuis autem disputent aliqui quænam sit ratio per se primò & completè, adeoque etiam vltimò quasi constitutiua essentia diuinæ, asserentibus quibusdam, esse ipsam intellectionem diuinam; alijs verò affirmantibus, esse infinitatem; quod sentit Argentina, quæst. 1. prolog. verius tamen videtur, esse ipsam rationem Esse diuini actualis interminati, seu actualitatem essentia diuinæ interminatam; seu ipsam actualitatem substantialis esse diuini, ut pluribus declarat Gillius lib. 2. Tractat. 1. cap. 12. 13. & 14. & Tractat. 2. cap. 4. Nam & hoc ipsum est actus quasi essentialissimus omnis perfectionis diuinæ: continet item & transcendit omnia, quæ ad essentiam *DEI* obiectiue pertinent; estque non solum primum inter diuina prædicata essentialia, quatenus ipsum; cum *Ens ex se*, & actus purus concipi non possit sine Esse; sed etiam vltimum: quia omnium prædicatorum quasi actus est & perfectio: eademque etiam ratio diuini Esse continetur in omnibus prædicatis essentialibus ipsius *DEI* hæcenus explicatis, nimirum Entis increati, Entis ex se, Entis necessarij, Entis per essentiam, formæ non formate & actus puri. Et licet in rebus creatis Esse existentia supponat esse Essentia; (quo modo etiam imperfectè admodum quandoque à nobis concipitur ipsa quoque diuina essentia, ut dicemus,) in Deo tamen reuera non supponit Essentiam, sed est ipsa essentia subsistens.

Quod si ratione nostra abstrahere velimus rationem attributorum ab essentia, tum actualitas

illa Esse substantialis diuini erit ratio vltimo constitutiua ipsius Essentia; non prout afficit quætorum Esse diuinum, seu totum id quod est Deus: sed formaliter ac præcisè, prout afficit, ipsum quasi gradum substantialem Intelligentis in Deo: qui ut sic non dicit rationem attributi, sed rationem essentialen Dei, nondum tamen omnino completam; sed quasi ratione nostra complendam per ipsam actualem Existentiam Dei.

Cæterum quia hæc doctrina supponit Existentiam esse de ratione & conceptu Essentia diuinæ, quod tamen ab aliquibus in controuersiam vocatur, est id ipsum etiam, vti posterior huius dubitationis pars requirit, diligentius inquirendum. Neque verò controuersia est de hoc, an Existentia identicè idem sit cum essentia diuina; quando etiam in rebus creatis Existentia identificatur cum essentia, imò ex veriori & communiori Philosophia, à parte rei planè idem est cum essentia actuali; nec ab ea plus quam ratione distinguitur: sed de duobus alijs est controuersia. Primum an Existentia Dei à parte rei saltem modaliter distinguatur ab Essentia diuina; etiam supponendo, quod ita distinguatur in rebus creatis. Alterum an secundum rationem nostram Essentia diuina præscindi & abstrahi possit ab existentia; ita, ut formaliter non sit de ratione & conceptu Essentia diuinæ.

Prius enim illud significant Mayron in 1. dist. 2. quæst. 1. art. 2. Bargius eadem dist. & Trombetta, quem ibidem citat; & nescio an alij apud Bassolem in 1. d. 8. art. 2. Idem iuxta mentem Mayronis defendit Picus Mirandulanus Concluf. 8. Hi docent, Existentiam non esse de essentiali ratione seu quidditate Dei; sed modum eius intrinsicum; addunt alij, excepto Bargio, conuenire Deo in secundo modo dicendi per se, non in primo.

Alij verò quidam authores, etsi sentiant, existentiam à parte rei spectare ad essentiam Dei, & in ea re ipsa includi, existimant tamen, non esse de conceptu formali essentia; ac proinde docent, diuinam essentiam, nostro concipiendi modo, non includere existentiam, sed posse abstrahi ab existentia, vti de alijs attributis docebimus quæst. seq. Ita Heruæus in 1. d. 3. quæst. 2. Ferrariensis lib. 1. cont. gent. cap. 12. & significat S. Thomas in 1. d. 19. q. 2. a. 1. vbi docet, essentiam diuinam secundum intellectum esse priorem suo Esse. Fundamentum est. Quia in creaturis, à quibus sumimus cognitionem Dei, essentia est perfectio distincta ab existentia.

Assertio I. Existentia obiectiue & re ipsa est de intrinsecaratione Essentia diuinæ; nec est à parte rei inter hæc duo vlla distinctio. Ita ex communi Theologorum docent S. Thomas 1. p. quæst. 3. art. 4. & lib. 1. cont. Gent. cap. 22. Albertus in sum. tractat. 4. quæst. 19. & in 1. d. 2. art. 13. & d. 8. art. 3. Bonauentura in 1. d. 8. art. 1. quæst. 2. Henricus in sum. art. 21. q. 4. & art. 24. q. 3. Richardus in 1. d. 22. a. 1. q. 6. & d. 23. a. 1. q. 3. Scotus quodlib. q. 1. Bassolis in 1. d. 8. quæst. 1. a. 2. & 3. & comentatores. S. Thomæ in citat. locis. Et videtur assertio certissima, quam nemo fin

erroris periculo negare possit. Quam inprimis indicat ipsa scriptura Exodi 3. v. 14. *Dixit DEVS ad Moysen: Ego sum qui sum; & mox ibidem proprium Dei nomen vocatur, Qui est.* Et alias quoque scriptura peculiari ratione Deo tribuit existentiam. Iob. 14. vers. 4. *Nonne tu, qui solus es?* Et cap. 23. vers. 13. *Ipsa enim solus est;* nempe per ipsam suam essentiam. Idem saepe docent SS. Patres. Optime S. Athanasius orat. contra idola, post med. *DEVS autem, inquit, quae est ipsa essentia, nullis partibus coalescit: quapropter eius ratio ipsum esse est.*

9 Probatur etiam ratione. Primo. Si enim existentia à parte rei vlllo modo differret ab essentia diuina, nec esset de ratione intrinseca essentiae, sed ea aliquo modo posterior, tunc essentia diuina nullo modo posset habere existentiam: Non à se: quia in illo priori natura, quo antecedit existentiam, nondum habet existentiam; Ergo nec potest esse principium & radix, ex qua existentia quodammodo emanet. Nec aliunde; quia tunc DEVS esset Ens creatum: nec verò existentia diuina formaliter, ex se ipsa est, si ab Essentia distinguitur: quia, si Essentia diuina ex seipsa non est, nec Existencia erit, quae in illa fundatur, velut modus, vt auctores isti dicunt: nec vllus modus rei à seipso est, sed vel ab essentia, vel aliunde. Secundo si existentia à parte rei vlllo modo esset distincta ab essentia diuina, tunc Deus causaliter, non formaliter esset à seipso. Nam & ipse per essentiam esset causa suae origo existentiae: si vlllo modo admittamus DEVM nihilominus existere; & interim id, per quod formaliter est, non esset ipse Deus, sed aliquid ab eo reipsa distinctum.

Tertiò. Quia alias essentia DEI, secundum se & à parterei, esset Ens potentiale tantum; cui proinde secundum se non repugnaret non esse: quia omne ens, de cuius essentia non est Esse, potest non esse, vt etiam dub. praeced. dictum: id verò est impossibile. Si enim ponamus aliquando non esse Deum, implicat contradictionem, vnquam esse Deum: quia non potest à non esse reduci ad esse; nec à se, quia ponitur nihil esse: nec ab alio: tum quia si Deus non est, tum nec aliud quicquam erit; quicquid enim est, à DEO est; cum hic ex sua communissima notione, sit prima causa rerum omnium, vt sup. dub. I. & 4. dictum. Tum quia implicat contradictionem, vt DEVS dependeat ab alio: hoc ipso enim non esset ipsa causa prima independens. Si ergo existentia à parte rei non est de essentia Dei, tunc DEVS, cum nequeat esse Ens possibile, erit Ens impossibile, adeoque figmentum, vt Chimera. Nec est vlla ratio alicuius momenti, quae hanc assertionem impugnet.

10 Assertio II. Existencia est de ratione intrinseca essentiae diuinae, etiam iuxta nostrum concipiendi modum. Ita Henricus in sum. cit. art. 21. quaest. 4. & art. 26. quaest. 1. Richardus in. 1. cit. d. 23. art. 1. quaest. 3. Aureolus in 1. d. 8. quaest. 1. art. 4. Bassolis quaest. 1. & alij commu-

niter, qui docent, hanc propositionem *Deus est, esse per se notam nobis, quos retulimus supra dub. 2. Probatur. Primò. Quia existentiae ratio intimè includitur in ratione Entis increati, Entis ex se, Entis necessarij, Entis per essentiam, Actus puri; qui tamen omnes sunt formales conceptus Essentiae diuinae; quibus Deus essentialiter differt à creaturis, vt dictum. Secundo; quia Essentia diuina nostro etiam modo concipiendi, aut concipi debet vt Ens potentiale, quemadmodum essentia creatae; aut vt Ens actuale: primum est impossibile, ex dictis: Ergo verum posterius. Tertio Essentia diuina ita concipi debet, vt existentia cum ea reipsa saltem coniuncta esse possit; sed si abstrahat ab existentia, non est vnde coniungi possit: quia ab illa secundum se (cum vt sic nondum ponatur esse) non potest vlllo modo ratione nostra sequi existentia. Secus accidit cum alijs attributis. Quarto. Si existentia diuina ratione posterior esset essentia, tunc illa ex hac posset à priori demonstrari; sicut caetera attributa DEI: Sed hoc est impossibile: quia id, quod vt sic non est, non potest esse ratio ipsius Esse.*

Neque contrarium reipsa sentit S. Thomas, alijque citati; loquuntur enim de Essentia diuina non adaequatè, sed prout praecise respondet Essentia creatae; seu prout habet communem rationem Essentiae, non huius Essentiae. Fundamentum etiam nihil concludit. Quia peculiaris ratio est existentiae, cur sit de ratione Essentiae diuinae, vt dictum: Praesertim cum alioqui etiam in substantijs creatis, non sit extra praedicamentum substantiae; nec Essentia diuina conceptus vlllo modo resoluui possit, in aliquod Esse aptitudinale, in quod necessariò resoluitur ratio Essentiae creatae, vt dictum. Est ergo plane de ratione & Essentia diuinitatis ipsum Esse; ita vt DEVS sit suum Esse non solum identicè, sed etiam formaliter; nec verus & formalis conceptus diuinae essentiae concipi à nobis possit sine existentia; esto nihilominus ratione inter se differant, tanquam includens & inclusum: perinde fere vt homo & rationale: siue Ens particulare & transcendens; cum reuera existentia sit de ratione omnium perfectionum diuinarum, vt superius dictum.

